

† DANIEL
PATRIARHUL ROMÂNIEI

CREDINȚA , ȘI EDUCAȚIA

Principalele lumini ale vieții

64
ARHIEPISCOPIA ALBA IULIEI

23
ARHIEPISCOPIA
VADULUI, FELEACULUI ȘI
CLUJULUI
Judetul Bistrița-Năsăud

10
ARHIEPISCOPIA
IAȘILOR
Judetul Botoșani

9
ARHIEPISCOPIA
IAȘILOR
Judetul Iași

32
ARHIEPISCOPIA
DUNĂRII DE JOS
Judetul Braila

I

MISIUNEA BISERICII ÎN EDUCAREA ȘI CULTIVAREA CARACTERELOR RELIGIOS-MORALE

CUNOAȘTERE PRIN CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI COMUNIUNE SPIRITUALĂ*

În primul rând, dorim să urăm un *Bine ați venit!* tuturor invitaților și participanților la Congresul panortodox *The Dialogue between Science and Religion in the Orthodox World* și să ne exprimăm bucuria pentru faptul că România este gazda acestui eveniment. Congresul este organizat de *Asociația pentru Dialogul dintre Teologie și Știință din România*, în cooperare cu Patriarhia Română și cu Academia Română, și reprezintă o parte a unui proiect mai larg intitulat „Știință și Ortodoxie. Cercetare și Educație” ce se desfășoară în România, în perioada cuprinsă între 2007 și 2009.

În România, dialogul dintre Religie și Știință este privit cu un interes deosebit. În ultimii opt ani, Biserica Ortodoxă Română a participat la mai multe proiecte și evenimente de succes pe această temă. Multe dintre aceste acțiuni au fost organizate de ADSTR (*Asociația pentru Dialogul dintre Știință și Teologie din România*), în cadrul proiectelor desfășurate în România cu sprijinul Fundației *John Templeton*. Păstrăm, de asemenea, o amintire frumoasă din 2006, an în care la Iași s-a desfășurat unul dintre cele mai mari evenimente de acest gen, *Conferința*

* Mesaj adresat cu prilejul Congresului panortodox *Dialogul dintre știință și religie în lumea ortodoxă*, București, 25-27 septembrie 2008.

Societății Europene pentru Studii în Știință și Teologie, reunind peste 100 de participanți din Europa, SUA și Canada.

La aceste acțiuni, putem adăuga, de asemenea, și unele proiecte inițiate și coordonate de Biserica Ortodoxă Romană, între care menționăm *Journal for Interdisciplinary Research on Religion and Science*, un e-journal internațional, editat în cooperare cu Universitățile din România, care prezintă cercetări și diverse perspective asupra acestui dialog.

Congresul care debutează astăzi, însă, este un eveniment cu o semnificație aparte, întrucât este prima întâlnire pan-ortodoxă ce vizează dialogul dintre Știință și Religie. Se cuvine deci, să adresăm felicitările noastre, inițiatorilor și organizatorilor congresului, membrilor asociației ADSTR.

Prin exercițiul științelor, rațiunea omului devine mai pătrunzătoare, în stare să penetreze dincolo de vălul sensibil al lucrurilor, sesizând rațiunile lor tot mai subtile. „Dumnezeu nu insuflă omului de-a gata înțelesurile și numele celor create de El ci așteaptă efortul lui de a le descifra, pentru care i-a dat capacitatea și trebuința lăuntrică”, spunea Părintele Dumitru Stăniloae¹.

Raționalitatea Creației, surprinsă în parte și de științe, se dezvăluie și în textele Sfintei Scripturi, însă, mai mult, în descoperirea făcută oamenilor de Hristos-Logosul Întrupat. Părintele Stăniloae pune Întruparea Cuvântului în Hristos pentru oameni în legătură cu încorporarea rațiunilor Sale (*logoi*) în toate lucrurile lumii create, văzute acum ca semne sau ca idei plasticizate ale Logosului creator.

Mintea omului ia forma realităților pe care le cunoaște, și după modul cum le cunoaște. O cunoaștere împătimită (pătimașă, posesiv-egoistă), împătimește și mai mult pe cunoscător, încât el ajunge să caute și să vadă în lume numai ceea ce-i

¹ Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. II, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 243.

hrănește patimile egoiste. De aceea, întreaga gândire patristică leagă cunoașterea de despățimire, de rugăciune și de cultivarea virtuților prin comuniunea omului cu Dumnezeu-Creatorul, deodată prezent în creație și transcendent ei.

Prin viața duhovnicească, cu ajutorul harului, omul nu mai vede lumea creată ca ultima realitate, ci pe Dumnezeu-Creatorul ei. Minte nu-l mai ține pe om prizonier în posesia lucrurilor limitate, ci-l ajută să treacă dincolo de el însuși și de ele, în comuniune cu Dumnezeu Cel nelimitat și netrecător.

Pentru omul duhovnicesc, rațiunile inteligibile ale creaturilor sensibile devin hrană spirituală pentru minte. Lumea întreagă și lucrurile din ea devin mijloace de unire cu Dumnezeu. Lumea este astfel un dar și un sacrament al iubirii divine. Prin aceasta, vedem cum Părinții arată cuprinderea holistică și integratoare a Ortodoxiei, în care orice experiență de cunoaștere autentică din câmpul științelor poate fi o treaptă în apropierea de Dumnezeu, iar eforturile de cunoaștere științifică a lumii primesc valoare spirituală. Hristologia cosmică ortodoxă este una trinitară și are ca bază comuniunea dintre Creator și creație, dintre harul divin necreat și libertatea persoanei umane, astfel încât raționalitatea creației se împlinește în comuniunea personală.

Alături de aceste câteva considerații, există numeroase motivații teologice care dovedesc faptul că gândirea patristică răsăriteană are deschideri importante spre știința actuală. Prin urmare, dialogul dintre teologia ortodoxă și științele universului și ale vieții poate contribui la o mai bună cunoaștere a frumuseților Creației și a lucrării lui Dumnezeu în ea, pentru mântuirea oamenilor, ca și comuniune eternă de viață și iubire cu Dumnezeu Cel veșnic.

Felicităm pe toți cei prezenți la lucrările acestui congres, rugând pe Dumnezeu să binecuvânteze lucrarea comună a oamenilor de știință și a teologilor, dăruindu-le bucuria cunoașterii adevărului ca sens divin al existenței.

CUPRINS

Notă editorială 7

I. MISIUNEA BISERICII ÎN EDUCAREA ȘI CULTIVAREA CARACTERELOR RELIGIOS-MORALE

Cunoaștere prin cercetare științifică și comuniune spirituală

Mesaj adresat cu prilejul Congresului panortodox *Dialogul dintre știință și religie în lumea ortodoxă*, București, 25-27 septembrie 2008 15

Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul – ocrotitor și model pentru activitățile educaționale ale Patriarhiei Române

Cuvânt rostit cu prilejul pomenirii ocrotitorului Sectorului Teologic-educational, Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul, Mitropolitul Țării Românești, și al încheierii primei etape a Proiectului național „*Alege Școala!*”, Palatul Patriarhiei, București, 21 iunie 2012 19

Educația – lumină edificatoare pentru viață

Cuvânt de binecuvântare cu prilejul apariției suplimentului lunar *Lumina Educației* al Ziarului *Lumina*, 2015 23

Lumina educației, promovată în cooperarea dintre Biserică, Familie și Școală

Cuvânt rostit cu prilejul Simpozionului Național de Pedagogie Creștină *Repere ale educației creștine în teologia Sfântului Ioan Gură de Aur, actualizate în relația Biserică-Familie-Școală din contextul contemporan*, București, 27-30 aprilie 2015 27

Cooperarea dintre Parohie și Școală în contextul misiunii Bisericii și al responsabilității față de generațiile viitoare

Cuvânt rostit cu prilejul Congresului Internațional de Teologie intitulat *Relația dintre parohie și școală în viața și misiunea Bisericii din contextul actual*, Centrul Național de Formare Continuă „Dumitru Stăniloae”, București, 18-21 octombrie 2015 31

Cuvânt înainte la lucrarea *Sfinții Părinți despre educație*

Cuvânt înainte la volumul *Sfinții Părinți despre educație*, selecție texte și comentarii Pr. Constantin Pătuleanu, Ed. Cuvântul Vieții, București, 2015 37

2016 – Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești

Cuvânt înainte la volumul *Anuarul liturgic și tipiconal – 2016*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015 39

Educația copiilor și tinerilor – cea mai valoroasă investiție

Cuvânt rostit cu prilejul deschiderii lucrărilor Conferinței pastoral-misionare de primăvară a clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, Palatul Patriarhiei, București, 30 mai 2016 47

Educația religioasă – formarea tinerilor pentru viață

Cuvânt rostit cu prilejul Congresului Internațional de Teologie *Educația religioasă a tinerilor în contextul secularizării actuale*, Palatul Patriarhiei, București, 3-7 septembrie 2016 55

Continuitatea cultivării valorilor, un dar al unității spirituale

Mesaj adresat cu prilejul celei de-a V-a Conferințe Internaționale pentru Educația Adulților, cu tema *Educația pentru valori. Continuitate și context*, organizată la Iași și Chișinău, 25-28 aprilie 2018 67

II. PROIECTE ȘI PROGRAME EDUCAȚIONALE DESFĂȘURATE DE BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Cetățeni nu numai ai patriei pământești, ci și ai Împărăției cerurilor

Mesaj adresat cu prilejul Seminarului național al Birourilor de Catehizare a Tineretului, cu tema *Programul catehetic „Hristos împărtășit copiilor”*, desfășurat la Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul” din București, 27-28 septembrie 2008 73

Educație pentru bucurie sfântă

Mesaj adresat cu prilejul *Congresului Național „Hristos împărtășit copiilor”*, desfășurat la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, 2-3 septembrie 2009 75

Educația autentică – mărturisirea dreptei credințe

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al III-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, desfășurat la Palatul Patriarhiei, București, 1-2 septembrie 2010 79

Conlucrare în spiritul comuniunii și al iubirii

Mesaj adresat cu prilejul extinderii Proiectului *„Alege Școala!”* la nivel național, 2 septembrie 2010 81

Copiii și tinerii creștini sunt prezentul și viitorul Bisericii

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al IV-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, organizat de Patriarhia Română în colaborare cu Organizația *World Vision* România, Palatul Patriarhiei, 19-21 septembrie 2011 83

Misiunea Bisericii în educația religios-morală a copiilor și tinerilor

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al V-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, organizat de Patriarhia Română în colaborare cu Organizația *World Vision*, Mănăstirea Caraiman, Bușteni, 11-13 septembrie 2012 87

Misiunea Bisericii în educația religioasă-morală a copiilor și a tinerilor

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al VI-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, organizat de Patriarhia Română în colaborare cu Fundația *World Vision* România, Mănăstirea Caraiman, 16-18 septembrie 2013 91

„Hristos împărtășit copiilor” – o perspectivă creștină în educație

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al VII-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, organizat de Patriarhia Română în colaborare cu Organizația *World Vision* România, Mănăstirea Caraiman, 17-18 septembrie 2014 93

Speranțe și eforturi noi pentru prevenirea abandonului școlar prin actul educațional catehetic

Mesaj adresat cu prilejul lansării Proiectului *„Alege Școala!”* în regiunile de dezvoltare Vest, Sud-Vest Oltenia și Nord-Vest, aprilie 2014 – octombrie 2015 97

Informare intelectuală și formare duhovnicească în educația moral-religioasă a copiilor și a tinerilor

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al VIII-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, organizat de Patriarhia Română în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării Științifice și cu Organizația *World Vision* România, Mănăstirea Caraiman, 21-23 septembrie 2015 101

Misiune și slujire prin educație pentru reducerea fenomenului abandonului școlar

Cuvânt rostit cu prilejul festivității de închidere a Proiectului *„Alege Școala!”*, București, 24 noiembrie 2015 105

Binecuvântare pentru participanții la Congresul Național „Hristos împărtășit copiilor”

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al IX-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, Centrul Național pentru Formare Continuă „Dumitru Stăniloae”, București, 19-21 septembrie 2016 109

Recunoștință pentru împliniri, speranță pentru viitor

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al X-lea *Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”*, Centrul social-pastoral „Sfânta Cruce”, Caraiman, 18-20 septembrie 2017 111

III. EDUCAREA COPIILOR – BINECUVÂNTARE PENTRU FAMILIE, ȘCOALĂ ȘI SOCIETATE

Copiii – icoane de bunătate și nevinovăție

Mesaj adresat cu prilejul *Zilei Internaționale a Copilului*, 1 iunie 2008 117

Bucuria familiei binecuvântate

Mesaj adresat cu prilejul *Duminicii Părinților și Copiilor în Patriarhia Română*, 7 iunie 2009 119

Binecuvântare de ziua copilului

Mesaj adresat cu prilejul *Zilei Internaționale a Copilului*, 1 iunie 2010 123

Părinții și copiii în lumina iubirii lui Dumnezeu

Mesaj adresat cu prilejul *Duminicii Părinților și a Copiilor*, 3 iunie 2012 125

Copiii – chipuri de lumină cultivate prin credință și iubire

Cuvânt rostit cu prilejul celei de-a VIII-a ediții a *Spectacolului cultural-artistic „Sfântul Nicolae în mijlocul copiilor”*, organizat de Sectorul Învățământ și activități cu tineretul al Arhiepiscopiei Bucureștilor, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei, 5 decembrie 2016 129

Copiii – daruri ale lui Dumnezeu pentru familie, Biserică și societate

Mesaj adresat cu prilejul *Zilei Internaționale a Copilului* (1 iunie 2018) și al *Duminicii Părinților și Copiilor* (3 iunie 2018) 133

IV. TINERII EDUCAȚI ÎN CREDINȚA ÎN HRISTOS – MISIONARII DE MÂINE AI BISERICII

Tinerii credincioși pot salva bătrâna Europă

Mesaj adresat cu prilejul Adunării generale a organizației EYCA –
European Youth Card Association, București, 29 mai 2008 139

Iubirea lui Hristos – lumina tinereții binecuvântate

Mesaj adresat cu prilejul întâlnirii tinerilor Centrului de tineret
„Sfântul Ștefan cel Mare” din Episcopia Ortodoxă Română a
Europei de Nord. Tema întâlnirii: *Crezul Bisericii și sensul vieții
noastre*, Oslo, 9 mai 2010 143

Tinerii se bucură în Biserică de iubirea Preasfintei Treimi

Mesaj adresat cu prilejul organizării în Arhiepiscopia Dunării de
Jos a celei de-a XVII-a ediții a festivalului de tineret prilejuit de
hramul Sfintei Mănăstiri Buciumeni, 13 iunie 2011 145

Tinerii credincioși – luptători pentru mântuire

Cuvânt rostit cu prilejul *Adunării de Tineret pe Țară a Oastei
Domnului*, București, 21 aprilie 2012 147

Tinerețea – vârsta căutărilor și a entuziasmului misionar

Mesaj pentru Revista *Asociației Studenților Teologi Ortodocși
(ASTO)* din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian
Patriarhul” din București, 2013 155

Tineri ortodocși din țări diferite, mesageri ai bucuriei comuniunii

Mesaj adresat cu prilejul celei de-a XIX-a Adunări Generale a
Syndesmos, Mănăstirea Neamț, 7-12 august 2014 159

Tinerii ortodocși – mărturisitori ai iubirii lui Hristos și misionari ai Bisericii

Cuvânt rostit cu prilejul deschiderii oficiale a *Întâlnirii Tinerilor
Ortodocși din Europa*, Cluj-Napoca, 4 septembrie 2015 161

Tinerii ortodocși, împreună pentru valorile creștine ale Europei

Mesaj adresat cu prilejul *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Europa*, Cluj-Napoca, 4-7 septembrie 2015 167

Tinerețea – căutare a iubirii infinite

Mesaj pentru Revista *Asociației Studenților Teologi Ortodocși (ASTO)* din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, decembrie 2015 171

Tinerii – prezentul dinamic și viitorul creativ al Bisericii

Mesaj adresat cu prilejul *Duminicii românilor migranți*, 21 august 2016 175

Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Toată Lumea, București 2016. Crediința în Iisus Hristos – izvor de bucurie

Cuvânt rostit cu prilejul festivității de deschidere a *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Toată Lumea*, București, 1-4 septembrie 2016 179

Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Toată Lumea, București 2016 – bucuria comuniunii și dinamica misiunii creștine

Mesaj adresat cu prilejul festivității de încheiere a *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Toată Lumea*, București, 1-4 septembrie 2016 183

Tinerii sunt binecuvântare pentru familie, Biserică și societate

Mesaj adresat cu prilejul *Întâlnirii Europene a tinerilor credincioși ai Bisericii Ortodoxe Armene*, București și Suceava, 9-14 august 2017 187

Numai Iisus Hristos oferă omului libertate deplină

Mesaj adresat cu prilejul *Întâlnirii Internaționale a Tinerilor Ortodocși*, Iași, 1-4 septembrie 2017 189

Binecuvântare pentru tinerii ortodocși

Cuvânt de binecuvântare publicat în *Ghidul ITO 2017, Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși*, Iași, 1-4 septembrie 2017 195

Cuvânt de binecuvântare pentru tinerii participanți la ITO 2018 – Sibiu

Cuvânt de binecuvântare publicat în *Ghidul ITO 2018, Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși, Sibiu*, 6-9 septembrie 2018 197

Cuvânt de binecuvântare pentru tinerii participanți la Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși (ITO), 5-8 septembrie 2019, Craiova

Cuvânt de binecuvântare publicat în *Ghidul ITO 2019, Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși, Craiova, 5-8 septembrie 2019* 201

Tinerii sunt binecuvântare și bucurie pentru popor

Cuvânt rostit cu prilejul *Întâlnirii Internaționale a Tinerilor Ortodocși (ITO)*, Craiova, 5-8 septembrie 2019 205

V. SUFLETUL CULTURII ESTE CULTURA SUFLETULUI

Sufletul culturii este cultura sufletului

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al XXIX-lea *Congres Național al Învățătorilor din România și al Învățătorilor români de peste hotare*, Palatul Parlamentului, București, 12 septembrie 2008 215

Educația autentică transmite valori perene

Mesaj de binecuvântare adresat cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2008-2009, 15 septembrie 2008 217

Educația religioasă – investiția cea mai prețioasă

Mesaj adresat cu prilejul *Consfătuirii metodice a profesorilor de Religie* din județul Prahova, Bușteni, 25 septembrie 2008 221

Educația adevărată cultivă comuniunea dintre generații

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2009-2010, 14 septembrie 2009 227

Educația – creștere în iubirea de valori

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2010-2011 231

O educație solidă învinge criza economică

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2011-2012, 12 septembrie 2011 233

Cooperarea dintre Familie, Școală și Biserică în actul educațional

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2012-2013, 17 septembrie 2012 237

Educația – prioritate și responsabilitate națională

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2013-2014, 16 septembrie 2013 241

O făclie de înviere și speranță – Școala Gimnazială „Sfinții Trei Ierarhi” din București

Cuvânt rostit cu prilejul sărbătoririi Sfinților Trei Ierarhi la Școala Gimnazială „Sfinții Trei Ierarhi” din București, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei, 30 ianuarie 2014 243

Educația – lumină pentru viață

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2014-2015 247

Cooperarea dintre Familie, Școală și Biserică în educație

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2015-2016 251

O școală teologică ortodoxă cu o vastă lucrare misionară în poporul român

Mesaj adresat cu prilejul Aniversării a 230 de ani de învățământ teologic ortodox neîntrerupt la Sibiu, 16-22 mai 2016 255

Binecuvântare și încurajare pentru examene

Mesaj adresat copiilor și tinerilor în perioada susținerii examenelor școlare, 25 mai 2016. Un mesaj cu conținut similar a fost adresat tinerilor și cu prilejul susținerii examenului de Bacalaureat, 26 iunie 2017 259

Binecuvântare pentru un nou an școlar

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2016-2017 261

Lumina educației – speranță pentru viață

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2017-2018 263

Un luminător al multor generații de tineri – Liceul (Colegiul) „Coriolan Brediceanu” din Lugoj

Mesaj adresat cu prilejul Aniversării a 180 de ani de la înființarea Liceului (Colegiului Național) „Coriolan Brediceanu”, Lugoj, 11 septembrie 2017 265

Mesaj de binecuvântare și încurajare pentru examene

Mesaj adresat copiilor și tinerilor în perioada susținerii examenelor școlare, 12 iunie 2018 267

Educația – lumină pentru viață și bucurie de Centenar

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2018-2019 269

Binecuvântare și încurajare pentru examene

Mesaj adresat copiilor și tinerilor în perioada susținerii examenelor școlare, 18 iunie 2019 271

Școala și Biserica susțin educația elevilor de la sate și orașe

Mesaj adresat elevilor, părinților și profesorilor cu prilejul deschiderii oficiale a noului an școlar 2019-2020, 3 septembrie 2019 273

VI. PREDAREA RELIGIEI ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLIC, UN ACT DE DREPTATE ȘI O NECESITATE PERMANENTĂ

Predarea Religiei în sistemul de învățământ public, un act de dreptate și o necesitate permanentă

Mesaj adresat cu prilejul campaniei *Nu vrem liceu fără Dumnezeu!*, lansată de Patriarhia Română pentru susținerea predării Religiei în sistemul de învățământ public și în liceu, 13 februarie 2008 279

Disciplina „Religie” este fundamentată pe valorile spirituale ale poporului român

Scrisoare adresată Domniei Sale, Domnului Traian Bănescu, Președintele României cu privire la statutul disciplinei Religie în cadrul învățământului primar, gimnazial și liceal, 17 august 2009 285

Cuvânt înainte la volumul *Apostolat educațional. Ora de religie – cunoaștere și devenire spirituală*

Cuvânt înainte la volumul: Pr. Gheorghe HOLBEA, Pr. Dorin OPRIȘ, Monica OPRIȘ, Diac. George JAMBORE, *Apostolat educațional. Ora de religie – cunoaștere și devenire spirituală*, Ed. Basilica, București, 2010 289

Educația creștină – împlinirea vocației baptismale

Mesaj adresat elevilor, profesorilor și organizatorilor celei de-a III-a ediții a *Olimpiadei Naționale de Religie*, Galați, 16-21 aprilie 2011 295

Olimpiada Națională de Religie: prilej de cunoaștere și de aprofundare a Cuvântului lui Dumnezeu

Mesaj adresat cu prilejul celei de-a V-a ediții a *Olimpiadei Naționale de Religie*, organizată de Ministerul Educației Naționale în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Cluj și cu Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1-5 aprilie 2013 297

Liant între școală și parohie. Rolul profesorului de Religie în transmiterea valorilor educaționale creștine

Cuvânt rostit cu prilejul Consfătuirii cu profesorii de Religie din Arhiepiscopia Bucureștilor, cu tema *Cooperarea dintre profesorii de*

Religie și clerul bisericesc în programe educaționale comune, Aula Magna „Teoctist Patriarhul”, Palatul Patriarhiei, 13 decembrie 2013 299

Înscrierea pentru ora de Religie este un act de mărturisire publică a credinței

Cuvânt despre importanța înscrierii pentru ora de Religie, rostit în Catedrala Patriarhală, 1 martie 2015 305

Cooperare benefică între Familie, Școală și Biserică în domeniul educației

Cuvânt rostit cu prilejul Întrunirii Naționale a Asociației Părinți pentru Ora de Religie, Sala de conferințe a Centrului național pentru formare continuă „Dumitru Stăniloae”, din clădirea Centrului cultural-social „Justin Patriarhul”, București, 28 martie 2015 309

Cuvânt de mulțumire și binecuvântare pentru susținătorii orei de Religie

Cuvânt rostit cu prilejul acordării Diplomei și Medaliei omagiale „Sfântul Ioan Gură de Aur” persoanelor care au susținut înscrierea elevilor la ora de Religie la nivel național, Catedrala Patriarhală, București, 2 iulie 2015 315

Ora de Religie – lumină pentru o viață binecuvântată

Cuvânt rostit cu prilejul deschiderii Consfătuirii profesorilor de Religie din Arhiepiscopia Bucureștilor, Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei, 12 septembrie 2017 321

Predarea Religiei în contextul social de azi necesită permanentă pregătire, conștiință misionară și multă dăruire de sine

Cuvânt rostit cu prilejul deschiderii Consfătuirii profesorilor de Religie din Arhiepiscopia Bucureștilor, Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei, 17 octombrie 2018 327

Predarea Religiei – o lumină permanentă a vieții elevului și o bucurie a comunității eclesiale și sociale

Cuvânt rostit cu prilejul Consfătuirii profesorilor de Religie din Arhiepiscopia Bucureștilor, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei, 11 septembrie 2019 331

VII. ȘCOALA TEOLOGICĂ – LUMINĂ PENTRU TINERI

Școala teologică – lumină pentru tineri

Mesaj adresat cu prilejul prăznuirii Sfântului Ioan Valahul, ocrotitorul Seminarului Teologic Liceal din Giurgiu, 12 mai 2008 339

Fiecare nou an universitar cere o înnoire a conștiinței misionare a teologiei

Mesaj adresat cadrelor didactice și studenților Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București cu prilejul deschiderii solemne a anului universitar 2008-2009, 6 octombrie 2008 341

Doisprezece ani de învățământ teologic seminarial în vechea Petrodava

Mesaj adresat cu prilejul Aniversării a 12 ani de la înființarea Seminarului Teologic „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Piatra Neamț, 1 noiembrie 2008 345

Teologia – știința mântuirii și a vieții veșnice în Hristos

Cuvânt rostit cu prilejul Congresului Național al Facultăților de Teologie din Patriarhia Română, 27-28 septembrie 2010 347

O comuniune a educației și spiritualității

Mesaj adresat cu prilejul Simpozionului *Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași: 150 de ani de la întemeiere și 20 de ani de la renașterea învățământului teologic modern*, Iași, 28 octombrie 2010 353

Teologia – știința mântuirii și a bucuriei veșnice

Cuvânt rostit cu prilejul deschiderii solemne a anului universitar 2010-2011 la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași și a Simpozionului Internațional dedicat *Anului omagial al Crezului Ortodox*, în Sala „Dr. Iustin Moiescu” a Centrului eparhial din Iași, octombrie 2010 357

Nevoia de fidelitate și înnoire în educația teologică universitară

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al V-lea *Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română*, Mănăstirea Nicula, 24-26 septembrie 2012 363

Absolvenții de azi ai Facultății de Teologie – misionari de mâine ai Bisericii

Cuvânt rostit cu prilejul depunerii Jurământului de credință de către absolvenții Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, Palatul Patriarhiei, 24 iunie 2012 369

Sfinții Trei Ierarhi: dascăli și rugători pentru școlile teologice

Mesaj adresat profesorilor, elevilor/elevelor și ostenitorilor Seminariilor Teologice „Chesarie Episcopul” din Buzău și „Sfântul Epifanie al Ciprului” din Rătești, cu prilejul Sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi – Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, 30 ianuarie 2013 373

Tradiție și continuitate în învățământul teologic ortodox bihorean

Mesaj adresat cu prilejul Simpozionului național „90 de ani de învățământ teologic ortodox în Bihor”, Oradea, 16-18 octombrie 2013 375

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca la ceas de înnoire

Mesaj adresat cu prilejul inaugurării Campusului Teologic „Nicolae Ivan” și al sfințirii paraclisului Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, 6 decembrie 2013 379

Bucurie academică, speranță și responsabilitate misionară

Mesaj adresat cu prilejul depunerii Jurământului de credință de către absolvenții Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, 26 iunie 2014 383

Universitatea – laborator al științelor dinamice și comunicare a valorilor perene

Cuvânt rostit cu prilejul Aniversării a 150 de ani de la înființarea Universității din București, 16 iulie 2014 387

Teologia – slujire misionară în viața Bisericii

Mesaj adresat cu prilejul deschiderii celui de-al VI-lea Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română:

Teologie și misiune. Rolul Facultăților de Teologie în contextul misiunii parohiale, Arad, 21-23 septembrie 2014 391

Două decenii de activitate didactică și misionară

Mesaj adresat cu prilejul *Aniversării a 20 de ani de la înființarea Seminarului Teologic Ortodox „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Piatra Neamț (1996-2016), 23 mai 2016* 395

Educația religioasă și teologică – formare pentru viață

Mesaj adresat cu prilejul celui de-al VII-lea Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română: *Misiune și educație religioasă. Rolul Facultăților de Teologie în contextul învățământului religios, Alba Iulia, 10-11 octombrie 2016* 399

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad la moment aniversar – 25 de ani de existență

Mesaj adresat cu prilejul *Aniversării a 25 de ani de la redeschiderea Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, 30 octombrie – 2 noiembrie 2016* 401

Binecuvântare la început de an universitar

Mesaj de binecuvântare adresat cu prilejul deschiderii oficiale a noului an universitar 2017-2018 405

Educația integrală promovează cunoașterea științifică și cultura valorilor spirituale

Mesaj adresat cu prilejul deschiderii oficiale a noului an universitar 2019-2020 407

Tinerii sunt binecuvântare pentru Familie, Biserică și Societate

Mesaj adresat cu prilejul celei de-a XI-a ediții a *Congresului Studenților din România, Palatul Parlamentului, București, 12 mai 2018* 409

Teologia – știință a mântuirii și bucuriei veșnice

Cuvânt rostit cu prilejul depunerii Jurământului de credință de către absolvenții Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, Palatul Patriarhiei, 26 iunie 2018 411

VIII. COMUNICATE DE PRESĂ RĂSPUNSURILE PATRIARHIEI ROMÂNE LA DEZBATERI MEDIATICE DIFUZATE PRIN INTERMEDIUL BIROULUI DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

Campania Patriarhiei Române „Nu vrem liceu fără Dumnezeu!”

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *campania „Nu vrem liceu fără Dumnezeu!”*, 18 februarie 2008 419

Precizare

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *articolul intitulat „Ce conțin manualele de religie ale elevilor?”*, apărut în *cotidianul Adevărul*, 27 februarie 2008 423

Consfătuirea reprezentanților cultelor religioase recunoscute în România

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Consfătuirea reprezentanților cultelor religioase recunoscute în România*, 29 februarie 2008 429

Excluderea disciplinei Religie din planurile-cadru ale învățământului liceal

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *intenția de excludere a disciplinei Religie din planurile-cadru ale învățământului liceal*, 18 august 2009 433

Biserica apără demnitatea și sănătatea persoanei umane – Răspuns la unele propuneri recente –

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Raportul dat publicității de către Comisia Prezidențială pentru Analiza Riscurilor Sociale și Demografice*, 23 septembrie 2009 435

Refuzăm oferta vidului spiritual

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *campania „Stop îndochinării religioase în școli”*, lansată de *Asociația Secular Umanistă din România (ASUR)*, 7 martie 2011 439

Campania ASUR împotriva manualelor de Religie este străină de spiritualitatea românească

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *campania Asociației Secular Umaniste din România (ASUR) împotriva manualelor de Religie*, 11 septembrie 2012 447

ASUR dezinformează și intimidează directorii școlilor publice

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *solicitarea adresată Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pentru respectarea legislației în vigoare cu privire la predarea Religiei în școlile publice*, 26 septembrie 2012 451

Fișe de lucru la Religie pentru elevii de la clasa pregătitoare

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *publicarea la Editura Basilica a Fișelor de lucru la Religie pentru elevii de la clasa pregătitoare*, 10 octombrie 2012 455

Ora de Religie este o componentă a învățământului public european

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *dezinformările apărute cu privire la înscrierea elevilor la ora de Religie*, 22 februarie 2013 459

ASUR încearcă din nou să dezinformeze

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *dezinformările lansate de ASUR despre proiectul de buget pe anul 2014 cu privire la personalul clerical*, 13 noiembrie 2013 463

Protocol de colaborare cu scopul creșterii calității învățământului religios public și învățământului teologic preuniversitar și universitar

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Protocolul cu privire la predarea disciplinei Religie – cultul ortodox în învățământul preuniversitar și la organizarea învățământului teologic ortodox preuniversitar și universitar*, 29 mai 2014 467

Senzaționalul comercial straniu și macabru – pericol de dezumanizare

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *organizarea în instituțiile publice de învățământ a serbărilor de Halloween*, 30 octombrie 2014 469

O decizie discriminatorie și umilitoare pentru ora de Religie

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *decizia Curții Constituționale a României cu privire la ora de Religie*, 13 noiembrie 2014 471

Statutul actual al Religiei în învățământul public este conform cu legislația românească și se află în multe țări ale Uniunii Europene

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *inițiativa legislativă a domnului deputat Remus Cernea pentru modificarea art. 18 din Legea educației naționale nr. 1/2011*, 9 decembrie 2014 475

Hotărâri ale Sfântului Sinod pentru susținerea orei de Religie în învățământul public

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Hotărârile Sfântului Sinod pentru susținerea orei de Religie în învățământul public*, 16 decembrie 2014 479

Curtea Constituțională recunoaște importanța orei de Religie și implicit încurajează participarea elevilor la aceasta

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *publicarea în Monitorul Oficial a motivării Deciziei Curții Constituționale nr. 669 din 12 noiembrie 2014, cu privire la statutul orei de Religie*, 26 ianuarie 2015 481

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Hotărârile Sfântului Sinod din ședința de lucru din zilele de 5 și 6 februarie 2015, Reședința Patriarhală*, 6 februarie 2015 483

Propunerea Sfântului Sinod privind ora de Religie respectă decizia Curții Constituționale

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *articolul intitulat „Tertipur prin care BOR încearcă să mențină Religia obligatorie în școli”, apărut în cotidianul Adevărul*, 12 februarie 2015 485

Consiliul Consultativ al Cultelor din România reafirmă importanța orei de Religie pentru educația copiilor și tinerilor

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *decizia Consiliului Consultativ al Cultelor din România de a reafirma importanța orei de Religie*, 28 februarie 2015 487

Apelul Consiliului Consultativ al Cultelor din România: lumină pentru viață. Importanța orei de Religie pentru educația copiilor și tinerilor

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *apelul Consiliului Consultativ al Cultelor din România cu privire la importanța orei de Religie*, 28 februarie 2015 491

Imens credit moral pentru a investi mai mult în educația religioasă

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *alegerea părinților și copiilor majori de a se înscrie la ora de Religie*, 10 martie 2015 493

Cabinetele de Religie în școli sunt o excepție, iar nu o regulă

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *articolul domnului Moise Guran cu privire la amenajarea unor cabinete de Religie în școli*, 19 martie 2015 495

Educația tineretului trebuie să fie o prioritate constantă

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *cazul din localitatea Văleni, județul Vaslui*, 28 iulie 2015 497

Biserica sprijină copiii din familiile defavorizate la început de an școlar

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *îndatorirea parohiilor de a sprijini copiii din familiile defavorizate*, 2 septembrie 2015 501

Înscrierea la ora de Religie se face o singură dată și este valabilă permanent până la o eventuală schimbare a opțiunii

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *conținutul Metodologiei de organizare a predării disciplinei Religie în învățământul preuniversitar*, 25 septembrie 2015 503

Cotidianul *Adevărul* continuă campania împotriva orei de Religie bazată pe ficțiune și dezinformare

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *continuarea de către cotidianul Adevărul a campaniei împotriva orei de Religie*, 29 septembrie 2015 507

2016 – Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la declararea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a anului 2016 drept *Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești* în Patriarhia Română, 1 ianuarie 2016 509

Hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din zilele de 6 și 7 iunie 2016

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *Hotărârile Sfântului Sinod din ședința de lucru din zilele de 6 și 7 iunie 2016*, Reședința Patriarhală, 7 iunie 2016 513

Biserica Ortodoxă Română contribuie la renovarea școlilor

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *recomandarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresată tuturor eparhiilor din Patriarhia Română de a contribui la renovarea școlilor*, 15 septembrie 2016 515

Precizări privind prezența orelor de Religie în școli

Comunicatul Patriarhiei Române referitor la *critica relansată în spațiul media cu privire la prezența orelor de Religie în școli*, 10 martie 2017 517

Note explicative privind imaginile din volum 521